

Lyhyt Waaliopas kansalle

Sisältää lyhyitä ohjeita valitsijoille eduskuntavaalitulaisuudesta ja vaalilipun kaawan.

kirj. Maalainen

Osuuskunta kehityksen kustannuksella

hinta 5 penniä

Pori 1907 Otto Andersenin kirjap.

1.

Suomen työläinen! Oletko hereilläsi, näetkö mitä uutta ympärilläsi tapahtuu, kuuletko mitä ennen kuulematonta sanomaa jo tuuletkin huutawat! Nyt on sinun aikasi katsoa ja kuulla, nyt on sinun aikasi tullut!

Kauwan nukuit. Sinä raiwasit korpia ja rakensit palatseja, mutta kaikkea teit toisen hyväksi. Henkisesti nukuit, et omaa arwoasi tuntenut, Mutta osa weljistäsi ja sisaristasi walwoi, he tekiwät wapautuksen työtä sinunkin edestäsi, ja nyt on sinullakin tilaisuus astua tasa-arwoisuuden tantereelle.

Tiedäthän mitä tarkoitan! Tunnethan uuden oikeutesi! Oletko päättänyt oikeuttasi käyttää hyväksesi?

Wiime lokakuun 1 päivänä astui maassamme woimaan laki, jonka mukaan jotenkin yleinen ja warsin yhtäläinen, wälitön ja salainen waltiollinen äänioikeus on 24 vuotta täyttäneille Suomen kansalaisille wakuutettu. Tällainen laki on luonnollisesti sisällöltään laaja ja tottumattomalle waikeatajuinen. En rupeakaan sitä tässä tieteellisesti ja perinpohjaisesti selittämään, tahdon waan sinulle lyhyesti neuwoa, miten voit sitä hyväksesi käyttää.

*

sivu 4.

Tarkastetaanpas ensin yhdessä tämän mukana seuraavaa pitkää paperia. Se on äänestyslipun malli. Äänestystä mäethän ei toimiteta suullisesti waan kirjallisesti. Tämä tahtoo sanoa, että sinun on äänesi merkittävä tämän mallin mukaiselle paperille, jonka saat waalipaikalla.

Äänestyslipulla on suuri joukko nimi, järjestettynä aina kolme nimeä yhteen ryhmään. Nämä kolminimiset ryhmät owat niin sanottuja w a l i t s i j a y h d i s t y s t e n l i s t o j a. Niitä owat edeltäkäsän kokoonpanneet yksissä tuumin samanmieliset henkilöt. Siinä näet, miten eri puolueet tarjoawat miehiään ja naisiaankin äänestettäväksi. Jokaisella puolueella on useampiakin kolminimisiä listoja, mutta nämät listat owat puolueittain yhdisteyt yläpuolelle wedetyllä mustalla wiiwalla ja tämä merkitsee sitä, että kaikki saman puolueen listat kuulut yhteen w a l i l i i t t o o n.

Eri listojen päällä näet wielä pitäjän nimen, jossa lisa on laadittu sekä jonkun tunnussanan eli n. k. waalilauseen. Tässä waalilauseessa lupaawat wallassa olewat puolueet kansalle jos jotakin hyväää, mutta työwäen puolue ilmaiseen ainoastaan nimensä sanalla: s o s i a l i d e m o k r a t i a.

Äänestys tapahtuu sitten sillä tavalla, että kuten tuonempana selitän, listalle merkitset sen nimiryhmän, johon merkityt henkilöt tahtoisit waltiopäi-

sivu 5

wille lähettää. Tällä merkitsemisellä olet myöskin samalla edespäin auttanut koko sitä puoluetta, johon kuulut, koska sen listat kuuluvat samaan waaliliittoon.

Tutki tarkoin tätä äänestyslipun mallia, niin huomaat kyllä ymmärtäväsi sen, vaikka en sitä tässä woi enää tämän laweammin selittää.

Hywä puoli waaliasetuksessa on se, että matkan pituus ei ketään estä waalioikeuttansa käyttämästä. Waalit toimitetaan koko maassa samana päivänä, mutta niitä toimitetaan useassa eri paikassa joka maalaiskunnassakin. Suuremmitta waiwoitta saat kyllä tietosi, mille waalipaikalle sinun on lähdeävä, minkä äänestysalueen listaan nimesi on merkitty.

Jos tunnet ihmisarwosi, lähdet siis waalipäivänä äänestyspaikalle kaikkine äänioikeutettuine omaisinesi. Etkä suinkaan unohda huomauttaa asiasta naapurillesikaan.

II

Wiranomaisina istuwat äänestysluoneessa kunnallislautakunnan walitsemat waalilautakunnan jäsenet. Astut sisälle ja ilmoitat nimesi, ammattisi ja asuinpaikkasi. Tämän tehtyäsi saat, kuten äsken sanoin, waalilautakunnalta saman mutoisen, vaikka ehkä paljonkin isomman paperin, kuin tätä seuraava äänestyslipun malli osottaa ja saamalla äänestyslipulle on sinun nyt merkittävät, kutka henkilöt sinä tahtoisit asiaasi waltiopäiwille edustamaan.

sivu 6

Onko sinun waikea walita niin monesta tarjolla olewasta nimestä? Woipi siltä aluksi tuntua, mutta pianhan asian perille pääset. Muistathan kuulles: *s e i p ä l l ä t o i n e n i h m i n e n t o i s e n a s i a a j a a*. Tämä soweltuu wielä paremmin ihmisluokkien wäliseen suhteeseen. Woiako sinä luulla, että talollinen tahtoo wäkisinkin parantaa torpparin etuja tahi tehtaan isäntä kohottaa työläisen rinnallensa. Ethän sinä sellainen hupakko ole. Ainoat, jotka sinun toiweistasi wälittävät, owat ne samat, jotka sinulle owat äänestysioikeuden hankkineetkin ja niiden listaa sinä luonnollisesti äänestät, jos tahdot, että sinulle yhä uusiakin oikeuksia ja elantoasi koskewia oikeuksia hankitaan. Tämän puolueen nimilistojen kohdalla näet waalilauseen: *s o s i a l i d e m o k r a t i a*. Arwaan kyllä, että sinulle oat salaiset wastustajasi tätä sanaa selittäneet hywin waaralliseksi sanaksi. Se sisältää muka wallan kauheita asioita, kirkkojen kumoamiset, perheiden hajottamiset ja pienen omaisuutesi riistämisen ja jakamisen. Mutta kaikki tuollainen puhe on hölyn pölyä. Eihän se suomeksi merkitse muuta kuin: *y h t e i s k u n n a l l i n e n k a n s a n w a l t a*. Ja sitä sinä tietysti haluat.

III

Kun nyt olet selwillä siitä minkä puolueen listat owat sinua warten, niin katsot niiden joukosta

SIVU 7

sen nimilistan, josta löytyvät kolme nimeä pidät parhaina. Tämän listan oikeanpuoleiseen yläkulmaan vedät punaisella kynällä sellaisen wiiwan, minkälaisen näet olevan tässä mukana seuraawassa äänestyslipun mallissakin. Mutta katso nyt, että waan et wedä merkkiäsi wäärään listaan, katso wielä, onko listan päällä sana: s o s i a l i d e m o k r a t i a.

Mitään muuta merkkiä ei sinun tule listaasi panna, eikä mitään kirjoittaa. Laki on tässä kowin ankara, vähimmälläkin wirheellä teet listasi hylättäväksi. Huomaathan esimerkiksi että äänestyslipulle on useampia sosiademokraattien listoja peräkkäin, mutta yhden ainoan kulmaan on sinun merkkisi vedettävä. Jos kahteen eli useampaan wedät, niin on lippusi kelwoton.

Huomaa myöskin, että äänestys on salainen. Älä siis pane lippuusi mitään omaa nimeäsi tahi nimimerkkiäsi, waan s u l e l i p p u s i h e t i s e n m e r k i t t y ä s i j a n n a s e w a l i l a u t a k u n n a l l e l e i m a t t a w a k s i. Kun se on leimattu, niin sitten pistät sen waali-uurnaun. Leimaamaton äänestyslippu on kelwoton.

Punaisia kyniä äänestyslipun merkitsemistä warten on wapaasti käytettävänä äänestyspaikalla. Kirjotusta taitamattomille on wielä jääwitön awustajakin hankittu.

sivu 8.

Työläisweljet! Olettepa te sitten maanmuokkajia tahi koneiden orjia, yhdet owat teidän etunne. Yhdessä niitä ajakaa! Käyttäkää joka mies oikeuttanne astua waltiolliseen elämään, pitäkää sitä ei ainoastaan oikeutenanne waan wieläpä welwollisuutenannekin.